

«Розвиток демократії та демократична освіта в Україні». – Канадсько-Український проект «Розбудова демократії», Львів, 20-22 травня 2005 року. – www.democracy.kiev.ua

4. Drucker P.F. Essential Drucker. – Recorded Books, 2001.

5. Warren M. Вступ до лін-менеджменту. Презентація на Першому російському форумі по лін-менеджменту, Екатеринбург, 6-7 червня, 2006р.

V.A. Salamатов РОЛЬ КАЧЕСТВА УПРАВЛЕНИЯ В ПРИВЛЕЧЕНИИ ИНВЕСТИЦИЙ ДЛЯ УСТОЙЧИВОГО ТЕРРИТОРИАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ

В статье раскрывается влияние глобализации на местную жизнь и роль качества управления в привлечении инвестиций для устойчивого территориального развития.

Ключевые слова: глобализация, качество управления, инвестиции, менеджмент, устойчивое территориальное развитие.

V.A. Salamатов THE ROLE OF QUALITY MANAGEMENT IN ATTRACTING INVESTMENTS FOR SUSTAINABLE TERRITORIAL DEVELOPMENT

The article reveals the impact of globalization on local life and the role of good governance to attract investments for sustainable territorial development.

Keywords: globalization, quality management, investments, management, sustainable regional development.

УДК 72.01

I.I. Steцюк

АНАЛІЗ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ СИТУАЦІЇ ТА СТАНУ МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА

Формуються основні вимоги до міського середовища. Розкривається важливість вирішення таких проблем, як ускладнення соціокультурної ситуації, втрата ідентичності міського середовища, глобальна модернізація культури і пов'язана з цим проблема взаємодії природного та штучного, традиції та інновації. Пропонуються основи методології організації міського середовища з метою поліпшення соціокультурної ситуації в місті.

Ключові слова: соціокультурна ситуація, організація міського середовища, природній і техногенний ландшафт, технічна культура, взаємодія традицій та інновацій, природна і культурна екологічна криза.

Місто характеризується загальною соціокультурною ситуацією, що охоплює соціальний світ, матеріальні та духовні умови становлення, існування, розвитку і діяльності людей, а також своєрідним (унікальним) міським середовищем — це і ландшафт, і люди, і способи їх взаємодії, і виробничі процеси, екологія, якість життя, рівень інформаційного обміну, особлива соціальна структура. Це середовище формує відповідний соціально-психологічний тип особистості, наділений раціональністю, мобільністю, готовністю до змін, умінням поєднати власні інтереси з інтересами інших, здатністю долати труднощі існування в середовищі. [4]

Соціокультурна ситуація в сучасному місті має тенденцію до ускладнення, що з одного боку засвідчує соціальний прогрес, з іншого — породжує безліч проблем для людини (відчуття стурбованості, тривоги, невизначеності, неспокою).

Ще одна важлива проблема сьогодення — це втрата ідентичності міського середовища. Людина перестає відчувати себе частиною міста, в якому живе, міське середовище стає їй чужим. Через невиконання цієї умови в міських жителів «нових районів» виникає тривожне відчуття втрати зв'язків з минулими досягненнями культури — основної умови наступності поколінь. Втрата ідентичності знаходить вираження в таких хворобливих явищах, як відчуження, відчуття «роздрібненості буття», деперсоналізація, маргіналізація, психологічна патологія, асоціальна поведінка тощо [3].

Також на сучасному етапі архітектура включена в процес глобальної модернізації суспільства. Екологічна криза і пов'язаний з нею необоротний процес деградації сприйняття культури гостро ставить проблему взаємодії природного та штучного, традицій та новацій [1].

Ідея прогресу привела до глобальної технізації всіх сторін життєдіяльності суспільства [1]. Технічне мислення стверджує (безпідставно, необґрунтовано) безроздільне господарювання людини над природою, її повне підпорядкування владі суспільства.

Нову технологічну культуру можна назвати «тектурою» – гібридом слів «техніка» і «культура», тобто культурою штучного світу, в якому людина часто-густо не відчуває внутрішньої потреби бути не тільки цивілізованою, але й культурною [1]. Тоді комфорт деморалізує і розслаблює людину. Вона губить органічний зв'язок із природою, що є передумовою до виникнення соціально-економічної та екологічної кризи, яка ставить під загрозу винищення і природи, і цивілізації.

Тектура (за відсутності культурної регуляції) губить зв'язок із духовним світом людини і допомагає знищенню традиційних основ життєдіяльності. Вона утворює умови для виникнення над складної соціотехнічної системи, в якій людина перевтілюється з суб'єкта творчої активності в її придаток – «людський фактор». Тектура протиставляє штучне природі, виправдовує безпощадну експлуатацію природи з ціллю досягнення економічної, технічної та матеріальної ефективності.

Той факт, що все це нагадує неорганічний світ молекул та атомних моделей, викликає у все більш технізованому, віддаленому від природи міському світі не звільняюче враження, а, навпроти, посилює почуття відчуженості: «...люди більше не сприймають техніку як дещо звільняюче, а відчувають, що їм все більше потрібно пристосовуватися до технічного світу або навіть стають в цьому світі зайвими» [1].

Це ставить перед нами обов'язкову вимогу взаємопов'язаності інноваційності і традиційності (щодо культурної регуляції) та їх взаємодії з природою.

Інноваційність і традиційність – взаємозв'язані сторони в розвитку виробництва, науки, техніки, економіки, мистецтва тощо. У культурологічному контексті традиції можливо розглядати як необхідну умову будь-якого розвитку. Суспільство, яке втратило традиції, свою історичну пам'ять, перестає розвиватися, деградує, оскільки переривається зв'язок між поколіннями. З іншого боку, суспільство не може існувати, не змінюючись. Таким чином, єдність інноваційності і традиційності, яка фіксується в загальнокультурному принципі наслідування та трансформації засобів культурної регуляції, є важливою передумовою соціального розвитку.

Саме така точка зору була покладена в основу попередньої наукової роботи, пов'язаної з розробкою методології організації міського середовища з метою поліпшення соціокультурної ситуації в місті. (Магістерська робота архітекторів І. Стецюк та Є. Швець).

Задачі, які було поставлено:

- поліпшення соціокультурної ситуації та безпеки в місті;
- підвищення соціальної ефективності архітектури;
- формування ідентичного міського середовища.

Ця наукова робота виконувалась на прикладі м. Києва. У подальшому було б доцільно перевірити й упровадити в м. Бар деякі з принципів, які було запропоновано в даній роботі. Подальші дослідження можуть бути пов'язані з пошуком нових підходів щодо моделювання явищ і процесів у міському просторі з ціллю поліпшення соціально-культурного рівня населення для усього Барського регіону.

Методологія дослідження містить два основні ракурси.

Перший ракурс об'єднує три розділи (складові) аналізу, які поєднані поняттям «єдність інноваційності і традиційності при формуванні міського середовища».

На схемі 2 зображено фази розвитку міського середовища. Ліве коло – це традиційна складова, праве – інноваційна. Існують два небезпечних явища у відтворенні форм міської культури – це «консерватизм старого» (відторгнення нового) та «синдром новизни» (коли порушується принцип наслідування).

На схемі 3 показано домінування традиційної та інноваційної складових у міському середовищі м. Києва.

На схемі 4 зображено домінування традиційної та інноваційної складових за тріадою Вітрувія в об'єктах культури.

Перший розділ. Були визначені та опрацьовані базові поняття. Для розуміння того, як організувати міське середовище для поліпшення соціокультурної ситуації в місті, автором були обрані такі усталені поняття, як «культура», «місто», «соціум», «людина».

Висновок. Це дало змогу охарактеризувати середовище міста на основі базових понять. Характеризувалися: природний ландшафт 1 (традиційної) та 2 (інноваційної) складових техногенного ландшафту (табл. 1).

.....
Другий розділ. Аналіз міського середовища Києва автори проводили в трьох напрямках:

- 1 напрям – міфологічний, де відбулося ознайомлення з міфами, легендами, загадками Києва;
- 2 напрям – це дослідження геоморфологічних та природних ландшафтів Києва, а саме дослідженню підлягали київські острови, дніпровські схили, пагорби, сади, парки та водойми;
- 3 напрям – це дослідження техногенних ландшафтів Києва. Відбулося ознайомлення з такими складовими міста: історичний центр, «спальні» райони.

Висновок. Були виявлені такі факти, які характеризують стан міського середовища (табл. 2).

Третій розділ. Для того, щоб визначити наявність і дефіцитність об'єктів культури міста та вимоги щодо їх розміщення, було розглянуто досвід закордонних країн та стан нормативної бази. В аналізі вперше було зроблено спробу визначити наявність традиційної складової (ТС), інноваційної складової (ІС) в об'єктах за тріадою Вітрувія.

Другий ракурс

Було виявлено наступні аспекти організації міського середовища:

1. Аспект «Театралізований простір».

Проблеми формування Києва розглядалися за певною аналогією сприйняття простору міста з простором для театральної дії. Адже *театральна дія* залишається в пам'яті як мистецька, духовна цінність і, можливо саме вона допоможе суспільству звернутися до загальнолюдських та духовно-моральних цінностей.

Застосування запропонованого підходу на практиці, на наш погляд, дозволить:

- підвищити соціально-культурний рівень населення міста;
- розкрити культурно-інтелектуальний потенціал жителів м. Києва;
- створити сприятливі соціально-культурні умови для мешканців міста, а саме зменшити злочинність та деградацію населення за допомогою архітектурно-містобудівних заходів;
- утворити нове середовище, що дозволить перейти людині на новий, духовний рівень.

2. Аспект «Розосередження міських функцій та розвиток міського історичного центру».

Якщо розосередити столичні функції (на периферійних ділянках), то центр Києва, як це було в дореволюційні часи, може стати туристичним, а також може бути позбавлений транспортних проблем, і головну вулицю міста можна буде зробити пішохідною.

3. Аспект «Візуальне покращення (відеоекологія)».

Місто перестає бути композиційно єдиним і населення, як наслідок губить його цілісне сприйняття.

Соціальні наслідки через протиприродне візуальне середовище міста:

- короткозорість;
- психічні захворювання;
- агресивність людей.

Засобами нейтралізації цих наслідків є методи «відеоекології», які дозволяють усвідомлено формувати візуальне середовище міст, яке б повністю відповідало фізіологічним нормам зору.

4. Аспект «Національний культурно-просвітницького центр – центр тяжіння усього міста».

Головна ідея – це створення культурно-просвітницького центру (системи центрів) для усього міста, який зміг би урівняти соціальний рівень населення та розкрити його потенціал. Центр для творчості та спілкування – центр тяжіння всього міста.

5. Аспект «Реорганізація промислових територій у межах міста».

Це завдання стосується реорганізації виробничих територій, що обумовлено:

- недостатньо ефективним використанням земельних ресурсів міста, які знаходяться в розпорядженні промислових підприємств;
- браком земельних ділянок для створення інноваційних виробництв, будівництва, об'єктів сфери життєзабезпечення міста;

- функціонуванням екологічно шкідливих виробництв, зокрема поблизу житлових зон;
- необхідністю розвитку та реабілітації території природного комплексу.

Вторинне використання старих промислових будівель із наступною ревіталізацією навколишнього простору стало б одним із основних засобів вирішення протиріч, що склалися в міському середовищі.

6. Аспект «Перенесення та відновлення рис національної та регіональної ідентичності».

Національна та регіональна ідентичність є основною формою колективної ідентифікації і стає домінуючим критерієм культури. Зокрема для міста Києва національна ідентичність проявляється у двох напрямках:

- Київ міфологічний. Міфотворення є цементуючим фактором для формування національної ідентичності.
- Київ архітектурний. Ключові вузли громадського простору Києва (на прикладі майдану Незалежності з вулицею Хрещатик, включаючи Бессарабську та Європейську площі) [6]. Формування центральної частини Києва є архітектурним відображенням пошуків національної ідентичності.

7. Аспект «Ландшафтне відновлення та збереження».

Урбанізований ландшафт Києва створює великі навантаження на жителів міста, тому природний ландшафт його повинен стати «каталізатором» емоційного розвантаження й одночасно «фільтром», через який людина сприйматиме довкілля. Найпростіший і найдієвіший засіб оздоровлення сучасного екологічного, психологічного та естетичного середовища міста – розвиток оптимально сформованої мережі озелених територій.

8. Аспект «Побудова об'єкту».

Відомо, що в багатьох містах світу існують архітектурні символи, які приваблюють туристів. Навіть один об'єкт може кардинально оточуюче міське середовище.

Таким чином, враховуючи вищевикладене була розроблена комплексна карта міста, яка виявила наявність зеленого коридору та вузлові точки розвитку мережі культурних закладів.

На думку автора, в подальших дослідженнях доцільно розглянути й інші міста України з точки зору організації міського середовища з метою поліпшення соціокультурної ситуації (наприклад, міста Бар і Ворзель) та впровадити в них деякі принципи, які було запропоновано у даному дослідженні. Це дало б змогу зберегти природні та культурні ландшафти Барської землі Поділля і дозволило б ефективно вирішувати практичні проблеми, з якими постійно стикаються мешканці малих міст.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Вержбицкий Ж. М. Архитектурная культура – Санкт-Петербург: 1998.
2. Дьомін М. М., Яременко Л. В. Міське середовище і злочинність // Сучасні проблеми архітектури та містобудування – Київ: КНУБА 1997 – спец. випуск 3 – С. 133-136.
3. Культурология: Учебник / Под ред. Ю.Н. Солонина, М.С. Кагана. — М.: Высшее образование, 2007. — 566 с.
4. Соціологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. В. Г. Городяненка. – К.: Видавничий центр «Академія», 2003. – 560с.
5. Стецюк І. І., Швець Є. В. Концепція театралізованого простору, як метод поліпшення соціально-культурних умов в м. Києві // Сучасні проблеми архітектури та містобудування – Київ: КНУБА 2008 – випуск №20 – С. 80-85.
6. Черкес Б. С. Національна ідентичність в архітектурі міста: Монографія. – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка» 2008. – 268с.
7. Яременко Л. В. О социальных ценностях как принципе организации городской среды // Містобудування та територіальне планування – Київ: КНУБА 2007 – випуск № 26 – С. 356-361.

И.И. Стецюк АНАЛИЗ СОЦИОКУЛЬТУРНОЙ СИТУАЦИИ И СОСТОЯНИЯ ГОРОДСКОЙ СРЕДЫ

Формулируются основные требования к городской среде. Раскрывается важность решения таких проблем, как усложнение социокультурной ситуации, потеря идентичности городской среды, глобальная модернизация культуры и с этим связанная проблема взаимодействия природного и искусственного, традиции и инновации. Предлагаются основы методологии организации городской среды с целью улучшения социокультурной ситуации в городе.

.....
Ключевые слова: социокультурная ситуация, организация городской среды, природный и техногенный ландшафт, техническая культура, взаимодействие традиций и инноваций, природный и культурный экологический кризис.

I.I. Stetsyuk ANALYSIS AND SOTSYOKULTURNOY SITUATION MUNICIPAL STATE OF MEDIUM

The basic demands for city environment are being formulated. The importance of such problems as sophistication of social-cultural situation, the loss of identity of the city environment, global modernization of culture and the respective problem of interaction between natural and artificial, tradition and innovation is unfolding. The methodology fundamentals of the city environment arrangement are proposed with the aim to improve the social-cultural situation in the city.

Keywords: social-cultural situation, city environment arrangement, natural and industrial landscape, technical culture, interaction of tradition and innovation, nature and cultural environmental crisis.